

Exportní příležitosti v Gruzii a Ázerbájdžánu

26. 11. 2020

Ing. Pavel Zelenka, MBA
Ředitel zahraniční kanceláře CzechTrade Baku

EXPERT NA VÁŠ EXPORT

PODPORA POSKYTOVANÁ ČESKÝM SUBJEKTŮM

○ Služby zahraniční kanceláře CzechTrade Baku

- Informuje o ekonomickém a podnikatelském prostředí v Gruzii a Ázerbájdžánu
- Poskytuje základní kontakty na potenciální obchodní partnery na základě specifických požadavků
- Poskytuje kontakty na orgány státní správy, obchodní komory, profesní asociace, regionální rozvojové agentury atd.
- Aktivně zajišťuje poptávky po českém zboží, službách a spolupráci
- Aktivně zajišťuje a eviduje nabídky zboží a služeb ze strany českých firem
- Pomáhá při organizaci podnikatelských misí českých firem do Gruzie a Ázerbájdžánu
- Organizačně podporuje účast českých firem na veletrzích v Gruzii a Ázerbájdžánu
- Kancelář se specializuje na informační a asistenční služby šité na míru českým podnikatelským subjektům uvažujícím o vstup na ázerbájdžánský trh
- Realizace bezplatných služeb v rámci tzv. „Market Entry“
- Využívá sociálních sítí k propagaci portfolia činností a aktivit klientů ZK Baku

GRUZIE

○ Obecné informace

- Rozloha 69.700 km²
- Hlavní město Tbilisi
- Počet obyvatelstva 3,731 mil (2018)
- Nejvyšší bod Šchara (5.201 m n.m.)
- Jazyk gruzínština, abcházština (ruština)
- Státní zřízení poloprezidentská republika
- Vznik 9. dubna 1991 (po rozpadu SSSR)
- Prezident Salome Zurabišviliová
- Předseda vlády Giorgi Gakharia
- Měna gruzínské lari (GEL); kurz ČNB k 23. 11. 2020: 1 AZN = 6,799 CZK

GRUZIE

○ Proč Gruzie

- Velmi dobrý vztah k České republice obecně
- Velmi dobrá znalost českých produktů, jejich kvality místními partnery
- Země je vysoce zaměřené na import
- Bez celní obchodní vztah
- Bez vízový styk
- Možnost účasti na rozvojových projektech EU
- Přímé letecké spojení s Tbilisi
- Dobrá znalost anglického jazyka v obchodních jednáních
- Realizace mnoha velkých projektů s českou účastí a úspěšné působení několika českých firem v Gruzii
- Země je na křižovatce mezi Evropou a Asií
- Gruzie je multikulturní země známá krásnou přírodou, velmi příjemnými lidmi, pohostinností a bohatou historií

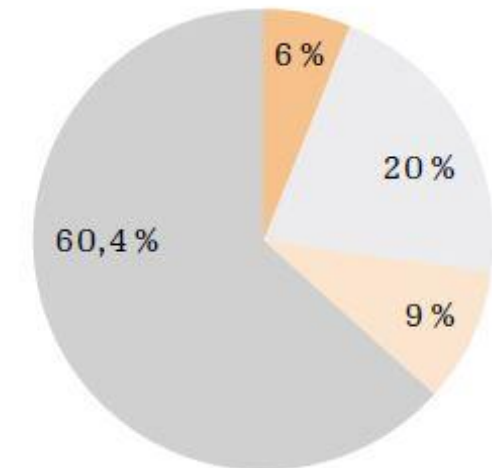
Základní ekonomická data - GRUZIE

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	4,8	5,3	-4,5	3,9	4,8
HDP na obyvatele (tis. USD)	4,4	4,4	3,8	4,2	–
Míra inflace (%)	2,6	4,8	4,0	4,3	3,7
Nezaměstnanost (%)	12,7	11,6	14,0	13,8	–
Bilance běžného účtu (mil. USD)	-1,3	-0,9	-1,6	-1,3	-0,9
Populace (mil.)	4,0	4,0	4,0	4,0	–
Konkurenceschopnost	66/140	74/141	–	–	–
Exportní riziko OECD	6/7	6/7	6/7	–	–

Predikce EIU

Zdroj: EIU, WEF, OECD

Podíl sektorů na HDP

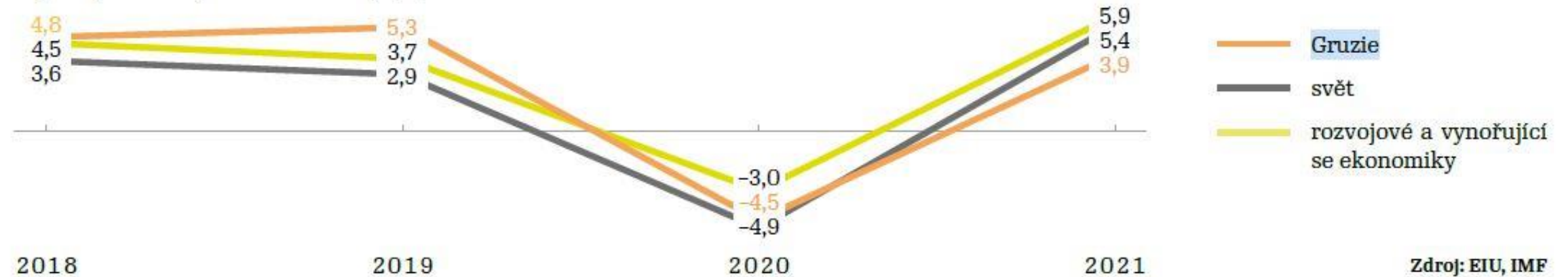
zemědělství   výroba
průmysl   služby

Zdroj: WB; 2019

Základní ekonomická data - GRUZIE

Vývoj HDP (meziročně, %)

GRUZIE

○ Důležité faktory ovlivňující ekonomiku

- **Politická situace** (COVID a post COVID rozvoj ekonomiky)
  - Hlavní témata:
  - přímá finanční podpora obyvatelstva a firem (4% HDP)
  - úlevy na daních
  - vláda ohlásila nový státní program FDI Grant, která bude podporovat růst zahraničních investic, příliv nových technologií a vytváření nových pracovních sil. Zahraniční společnosti mohou využít investiční pobídky následovně:
    - investice nejméně 10 mil. GEL (cca 3 mil. USD)
    - vytvoření minimálně 150 pracovních míst
    - v případě outsourcingových firem je nutná investice minimálně 5 mil. GEL a vytvoření 200 pracovních míst
    - po splnění podmínek získají společnosti cashback až do výše 1 mil. GEL (cca 300 tis. USD)

GRUZIE

○ Důležité faktory ovlivňující ekonomiku

- **Politická situace** (COVID a post COVID rozvoj ekonomiky)
  - Hlavní témata:
  - firmy a občané na StopCov Fund věnovali cca 38,9 mil EUR
  - soukromí donátoři věnovali 1,5 mld USD do nastartování ekonomiky a snížení sociálních problémů (nicméně vláda spíše využívá zahraničních úvěrů)
  - vláda prodala celkem 776, 85 mil. USD na mezinárodních aukčních trzích (celkem 23 intervencí) – obava z devalvace národní měny a nestabilního směnného kurzu oslabující ekonomické aktivity země
  - zvyšování nezaměstnanosti v důsledku nemožnosti cestovat za hranice – vliv na kupní sílu
  - omezení cestovního ruchu jako jedné z hlavních zdrojů příjmů (cca 365 mil CZK bylo použito na karanténní prostory – cca 211 hotelů s kapacitou cca 11 500 pokojů)
  - nedávné parlamentní volby (31.10. 2020 první kolo; 21.-22.11.2020 druhé kolo) – vítěz voleb Gruzínský se (GD), opozice žádá vypsání nových voleb

GRUZIE

○ Důležité faktory ovlivňující ekonomiku

- **COVID 19**

- Aktuální situace k 23. 11. 2020

a. Potvrzené případy	108 690
b. Počet uzdravených	89 170
c. Počet úmrtí	1 012

- Opatření proti šíření COVID 19

- a. Omezení letů do/z Tbilisi – zákaz mezinárodních letů do Gruzie s výjimkou destinací Mnichov, Riga, Paříž, Varšava, repatriační a charterové lety (nicméně počet povolených letů se zvyšuje)

- b. Uzavření vnějších pozemních hranic

- c. Karanténní stav:

- Zákaz vycházení mezi 22.00 a 05.00 hod., zavírací doba restaurací je ve 22.00; veřejná doprava funguje do 22.00 hod.
- Povinnost nosit roušku i na veřejných místech
- Zavřené školy, divadla, sportoviště – funguje on-line výuka

GRUZIE

○ Důležité faktory ovlivňující ekonomiku

- **COVID 19**

- Aktuální situace k 23. 11. 2020

- a. Pro vstup do země je potřeba negativní test proti Covid – 19 a není třeba projít 8 denní karanténou či domácí izolací v těchto případech:
  - Test nesmí být starší než 72 hodin
  - Členové oficiálních delegací cizích zemí (pokud v posledních 14 dnech necestovali mimo země ESP, NLD, FRA, DEU, LUX, POL, PRT, LVA, LTU, EST, ISL, ITA, HRV, SWE, ROU, CYP, GRC); musí předložit cestovní historii vyplnění on-line formulář
- b. Zahraniční studenti předloží test a nastoupí 12 denní karanténu na vlastní náklady
- c. Občanům ČR a všem ostatním, kteří nejsou uvedeni výše, není vstup do Gruzie s výjimkou obchodních, studijních a oficiálních cest, povolen.
- d. Podnikatelé a obchodníci mohou do GEO přijíždět ze všech zemí světa za předpokladu podstoupení PCR testu každé tři dny během jejich pobytu v GEO (náklady nese cestovatel). Tyto obchodní cesty musí být koordinovány s GEO úřady a cestovatelé musí vyplnit speciální formulář. Jednotlivá ministerstva přistupují přísněji a vyžadují 8 denní karanténu.

GRUZIE

○ Důležité faktory ovlivňující ekonomiku

- **Prognózy pro jednotlivé sektory**

- zdravotnický a farmaceutický průmysl

- vyčleněno 103 mil. EUR na nákup zdravotnického materiálu
- vyčleněno 9 nemocnic na primárně léčení lidí s koronavirem

- zemědělský a potravinářský průmysl

- dotace dovážených potravin, nesoběstačná v zajištění potravin pro celou zemi
- 50% ekonomicky aktivní obyvatelstvo
- dlouhodobá snaha o efektivní zemědělství
- Příležitosti mohou být v dodávkách zemědělských strojů, technologií, hnojiv či celých potravinářských zpracovatelských celků

GRUZIE

○ Perspektivní obory - obecně

- Energetika
- Dopravní průmysl a stavebnictví
- Ekologie
- Vodní hospodářství
- Zdravotnictví a farmacie
- Zemědělství a potravinářství
- Bezpečnostní technologie
- ICT a smart technologie
- Spotřební zboží a tradiční výrobky

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Obecné informace

- Rozloha 86.600 km²
- Hlavní město Baku
- Počet obyvatelstva 9,898 mil (2018)
- Nejvyšší bod Bazardüzü dağı (4.485 m n.m.)
- Jazyk ázerbájdžánština
- Státní zřízení poloprezidentská republika
- Vznik 30. srpna 1991 (po rozpadu SSSR)
- Prezident Ilham Alijev
- Předseda vlády Ali Asadov
- Měna manat (AZN); kurz ČNB k 23. 11. 2020: 1 AZN = 13,130 CZK

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Proč Ázerbájdžán

- Stabilní politický systém (sekulární muslimský stát)
- Využívá výhod v rámci obchodních partnerství a spolupráce s EU
- Má velký potenciál v rozvoji průmyslu, služeb a zemědělství díky snaze o diverzifikaci ekonomiky
- Surovinová základna
- Rozvíjí kvalitu pracovní síly
- Dobrá platební morálka
- Existence řady investičních pobídek
- Velmi dobrý vztah k České republice obecně (znalost českých produktů, jejich kvality místními partnery)
- Země je vysoce zaměřená na import
- Výborná znalost anglického jazyka v obchodních jednáních
- Realizace mnoha velkých projektů s českou účastí a úspěšné působení několika českých firem
- Centrem obchodu Jižního Kavkazu a je na křižovatce mezi Evropou a Asií
- Ázerbájdžán je multikulturní země známé krásnou přírodou, velmi příjemnými lidmi, pohostinností a bohatou historií

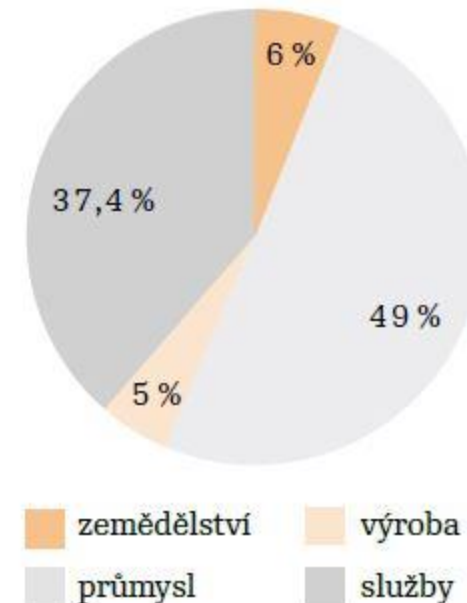
Základní ekonomická data - ÁZERBÁJDŽÁN

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	1,4	2,2	-2,9	1,4	2,9
HDP na obyvatele (tis. USD)	4,8	4,8	3,8	3,8	–
Míra inflace (%)	1,6	2,4	4,7	8,0	2,0
Nezaměstnanost (%)	5,4	5,3	9,5	9,3	9,1
Bilance běžného účtu (mil. USD)	6,1	4,4	-1,3	1,0	2,1
Populace (mil.)	9,9	10,0	10,1	10,2	–
Konkurenceschopnost	69/140	58/141	–	–	–
Exportní riziko OECD	5/7	5/7	5/7	–	–

Predikce EIU

Zdroj: EIU, WEF, OECD

Podíl sektorů na HDP

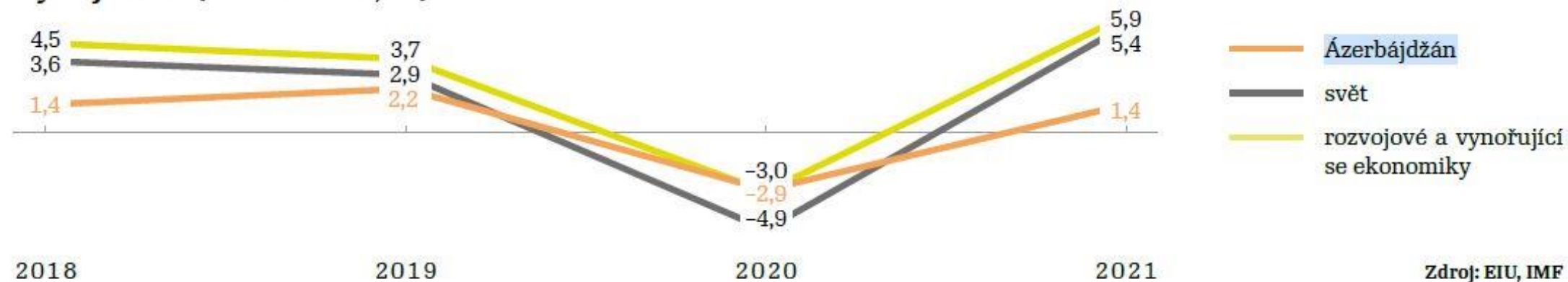

Zdroj: WB; 2019

Základní ekonomická data - ÁZERBÁJDŽÁN

Vývoj HDP (meziročně, %)

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Důležité faktory ovlivňující ekonomiku

- **Politická situace**

- Hlavní témata:

- a. COVID a post COVID rozvoj ekonomiky – Akční plán ze 4. dubna 2020 (směr z krize)
  - stimulace domácí výroby a spotřeby (2 mld. USD = 4% HDP)
  - přehodnocení střednědobých plánů – omezení investic do cestovního ruchu, sociálních programů
  - rozvoj agrárního sektoru, stavebnictví a budování dopravně-logistického hubu (Sever-Jih)
- b. Rozvoj infrastruktury znovudobytých území (rozsah není doposud známý)
- c. Zvyšování nezaměstnanosti v důsledku nemožnosti cestovat za hranice – vliv na kupní sílu
- c. Přístup do země – omezení obchodní turistiky
- d. Pád ceny ropy v začátku COVID (zdroje SOFAZ) – 19 krize (dominantní exportní komodita), státní rozpočet vychází z ceny ropy z původních 55 USD/barel na 35 USD/barel; výrazná dolarizace měny 300 USD/měsíc/osoba bez daní, nad 300 USD/měsíc/osoba s 36% daňovou zátěží.

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Důležité faktory ovlivňující ekonomiku

- **Politická situace**
  - Hlavní témata:
    - e. Diversifikace ekonomiky, koncentrace na rozvoj stavebnictví, dopravy a zemědělství a v důsledku dlouhotrvajícího sucha i na efektivní zajištění vodních zdrojů
    - f. Zvýšení daní na alkohol, tabákové produkty domácí výroby a některé luxusní zboží, omezení on-line prodeje spotřebního zboží ze zahraničí (do 300 USD/měsíc/osoba bez daní, nad 300 USD/měsíc/osoba s 36% daňovou zátěží).

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Důležité faktory ovlivňující ekonomiku

- Aktuální změny:

- a. Vznik TABIB organizace jako součást Státní organizace pro povinné zdravotní pojištění (obdoba OÚNZ, v podřízenosti jsou nemocnice státní regionální; soukromé, specializované nemocnice a záchranná služba je pod MZdr AZE)
- b. Posílení pravomocí Azerbaijan Investment Company (až 30% dotace investic) a AZPROMO ve vztahu k diverzifikaci ekonomiky (obdoba (CzechTrade))

• **COVID 19** (situace k 23. 11. 2020)

a. Počet nemocných	95 281
b. Počet uzdravených	64 475
c. Počet úmrtí	1 160

- Opatření proti šíření COVID 19

- a. Omezení letů do/z Baku; uzavření vnějších pozemních hranic; nutnost anti-Covid test
- b. Uzavření obchodů a restaurací přes víkend (obchodní domy i přes týden)
- c. Válečný stav a karanténní stav do 28. 12. 2020

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Perspektivní obory - obecně

- Petrochemie a energetika
  - SOCAR – silná konkurence dodavatelů, repasy stávajícího vybavení
  - Domácí výroba elektrické energie je založena na plynu
  - Snaha o využívání obnovitelných zdrojů na výrobu elektrické energie (SAU, ARE)
  - Modernizace elektrické sítě – výstavba vysokého napětí a transformátorových stanic
  - Chemický průmysl ve městě Sumgait zahrnující výrobu polymerů a pro potřeby zdravotnického sektoru
  - Technologie na zvyšování efektivity využití energie v průmyslových provozech, veřejných objektech i v domácnostech
- Dopravní průmysl (modernizace dopravní infrastruktury)
  - Vybudování železničního koridoru Sever-Jih, rozšíření vnitrostátní železniční sítě i bakuského metra
  - Obnova silniční sítě
  - Řešení složité dopravní situace ve velkých městech; moderní technologie v oblasti dopravní telematiky
  - Dodávky autobusů

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Perspektivní obory - obecně

- Ekologie
  - Recyklace
- Vodní hospodářství
  - Čištění vodních zdrojů
- Stavebnictví
  - Moderní technologie na úsporu nákladů
  - Design
  - Bezpečnostní technologie
- Zdravotnictví a farmacie
  - Vybavení nemocnic
  - Ochranné prostředky

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Perspektivní obory - obecně

- Zemědělství a potravinářství
  - Maso – kobe styl, zvěřina, konzervované maso
  - Zdravá výživa
  - Speciální tvrdé sýry
- Lázeňství
  - Zdravotní turistika
- Bezpečnostní technologie
  - Bezpečnost letišť
- Tradiční výrobky a spotřební zboží
  - Sklo

GRUZIE a ÁZERBÁJDŽÁN

○ Aktuální projekty zahraniční kanceláře CzechTrade Baku 2021

- Individuální služby
- Market Entry služby
- Mise v oblasti zdravotnictví (květen 2021) – ve spolupráci s ZU Tbilisi a Baku
- Mise v oblasti energetiky (květen – červen 2021) - ve spolupráci s ZU Baku a Tbilisi v rámci Oil&Gas
- Mise v oblasti zemědělství a potravinářství (červen 2021) v rámci CASPIAN AGRO/Interfood Azerbaijan - ve spolupráci s ZU Baku a Tbilisi
- Mise v oblasti stavebnictví (říjen 2021) v rámci Baku Build - ve spolupráci s ZU Baku a Tbilisi
- Účast na výstavě EDU EXPO (říjen 2021) ve spolupráci s ZU Baku
- On-line B2B jednání
- Market Entry služby

GRUZIE

○ Desatero pro obchodování s Gruzii

- Jednacím jazykem při styku s cizinci je ruština nebo angličtina. Starší lidé dávají přednost ruštině, mladí naopak angličtině. Na větších firmách však není problém domluvit se oběma jazyky.
- Gruzíni jsou velmi pohostinní a příjemní společníci. Pozvání do restaurace se doporučuje oplatit, a to buď v Gruzii, nebo v ČR, pokud partnera do ČR pozvete. Při neformálních setkáních lze totiž mnohdy snáze dosáhnout očekávaného výsledku.
- Na jednání přijďte včas, bude to oceněno, i když partner běžně toleruje menší nedochvilnost, která může být způsobena např. dopravní situací. V takovém případě je však vhodné partnerovi zavolat a předem se omluvit za zpoždění.
- Jednání doporučujeme zahájit neformálně, zeptat se na zdraví, na rodinu apod. a teprve později přejít k předmětu jednání. Okamžité projednávání obchodních záležitostí by mohlo být považováno za nezdvořilé.
- Vyvarujte se diskuze o politických otázkách týkajících se Abcházie a Osetie, neboť pro Gruzíny je to velmi citlivé téma. Pokud však partner sám zavede na tuto problematiku řeč, pak je možné s ním zcela otevřeně diskutovat. Gruzíni jako pravoslavní jsou na svoji církev velmi hrdí a většina obyvatel včetně mladých lidí je nábožensky založena, proto nedoporučujeme působení církve jakkoliv zlehčovat. Gruzíni jsou velmi tolerantní k ostatním světovým náboženstvím.

GRUZIE

○ Desatero pro obchodování s Gruzii

- Vyplatí se využít služeb místního partnera, se kterým udržujete i neformální styky. Pomůže vám navázat vztahy s dalšími možnými partnery, o nichž byste se jinak nedozvěděli.
- Na jednání se zástupci státní správy či vedoucími představiteli firem chodte formálně oblečení, na jednání s obchodními partnery se můžete zejména v letním období dostavit méně formálně oblečení.
- Na jednání se dobře připravte. Váš obchodní partner ocení schopnost okamžité reakce na dotazy. Pokud byste museli konzultovat některé otázky s vedením vaší společnosti, považovali by vás za člověka, s nímž nelze projednávat důležité body kontraktu.
- V Gruzii jsou velké rozdíly mezi hlavním městem a regiony. Zatímco ve velkých městech většinou platí pravidla zažitá v Evropě, život v regionech plyne pomaleji. Schůzku si můžete domluvit mailem nebo telefonicky, ale pokud jste se s gruzínským partnerem dosud nesečkali a vaší společnost nezná, je lepší když vám schůzku sjedná gruzínský partner či zastupitelský úřad ČR v Tbilisi nebo zahraniční kancelář CzechTrade se sídlem v Baku, která úzce spolupracuje s místním poradcem.
- Před první návštěvou Gruzie vždy doporučujeme kontaktovat český zastupitelský úřad v Tbilisi nebo zahraniční kancelář CzechTrade v Baku, které jsou schopny poskytnout aktuální informace o politickém a ekonomickém dění v zemi.

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Desatero pro obchodování s Ázerbájdžánem

- Komunikujte rusky

Jednacím jazykem při styku s cizinci je běžně ruština, kterou ovládá v Ázerbájdžánu téměř každý, zejména lidé ze starší generace. Mladší lidé ovládají také angličtinu.

- Oplaťte pozvání do restaurace

Ázerbájdžánci jsou velmi pohostinní a příjemní společníci. Pozvání do restaurace je však třeba oplatit. Při neformálních setkáních můžete mnohdy snáze dosáhnout žádoucího výsledku.

- Přijďte v obleku

Na jednání se zástupci státní správy chodte vždy formálně oblečení, tedy v saku a s kravatou. Také na jednání s vedoucími představiteli firem se dostavte vždy ve společenském obleku. Na schůzku s obchodními partnery můžete zejména v letních měsících přijít méně formálně oblečení, avšak vždy upravení. Při neformálních setkáních není společenský oděv vyžadován.

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Desatero pro obchodování s Ázerbájdžánem

- Zpoždění partnera tolerujte

Na jednání dorazte včas. Může se stát, že váš obchodní partner se naopak opozdí. Vaše přesnost bude určitě oceněna, menší nedochvilnost partnera tolerujte. Mohou ji způsobit například neočekávaná dopravní omezení.

- Začněte neformální konverzací

Jednání s ázerbájdžánským partnerem je vhodné zahájit neformálním způsobem. Můžete se například zeptat na zdraví nebo zmínit rozmary počasí (Baku je velmi větrné město). K samotnému tématu schůzky přejděte až později. Okamžité projednávání kontraktu nebo předmětu setkání bude považováno za nezdvořilé.

- Vyhněte se politickým tématům

Při jednání se vyvarujte náboženských či politických otázek. Některé náboženské zvyky a obyčeje však mohou být vnímány citlivě, a proto o nich bez důkladné znalosti nediskutujte. V politické oblasti je třeba se vyhnout například otázce Náhorního Karabachu.

ÁZERBÁJDŽÁN

○ Desatero pro obchodování s Ázerbájdžánem

- Využijte místního prostředníka

Určitě se vyplatí využít služeb místního partnera, se kterým udržujete i neformální styky. Pomůže vám navázat vztahy s vlivnými osobnostmi, jež působí v různých oblastech ázerbájdžánské ekonomiky.

- Odpovídejte pohotově

Na jednání se dobře připravte. Protějšek ocení schopnost okamžité reakce na dotazy. Pokud byste museli konzultovat některé otázky s vedením společnosti, považovali by vás za nekompetentního zástupce, s nímž nelze probírat důležité body kontraktu.

- Bud'te trpěliví i mimo Baku

V Ázerbájdžánu jsou velké rozdíly mezi hlavním městem a regiony. Zatímco v Baku většinou platí pravidla vžitá v Evropě, v regionech plyne život pomaleji. Domluvit si schůzku s partnerem mimo hlavní město může být obtížnější, je třeba obrnit se trpělivostí.

- Vyhněte se problematickým regionům

Před návštěvou regionu je vhodné poradit se se zahraničním úřadem České republiky nebo se zahraniční kanceláří CzechTrade v Baku, kde získáte potřebné informace o dopravním spojení nebo o tom, který region je a který není vhodný k návštěvě.

EXPERT NA VÁŠ EXPORT

Česká agentura na podporu obchodu CzechTrade

Pavel Zelenka, MBA

Director of CzechTrade Office in Baku

Embassy of the Czech Republic, Caspian Plaza, 44,
Jafar Jabbarli str. | Baku | Azerbaijan

Tel.: +994 51 206 96 95 | WhatsApp

Linkedin: pavel.zelenka

E-mail: pavel.zelenka@czechtrade.cz

www.czechtrade.cz, www.czechtrade-azerbaijan.com